RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 102.689 van 21 januari 2002
in de zaak A. 109.416/IX-3003.

In zake : Louis VAN DE VIJVER,
wonende te MELSELE,
Brielstraat 83

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door :
1. de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu,
die woonplaats kiest bij
advocaat J.-F. DE BOCK,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Tasson-Snelstraat 38
2. de minister toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, belast met Landbouw.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Louis VAN DE VIJVER op 24 augustus 2001 heeft ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van het koninklijk besluit van 17 mei 2001 betreffende de toegestane ingrepen bij gewervelde dieren met het oog op het nutsgebruik van de dieren of op de beperking van de voortplanting van de diersoort;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partij de vernietiging vordert van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 30 oktober 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 3 december 2001, op welke datum de zaak wordt uitgesteld tot de openbare terechtzitting van 17 december 2001;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat A. DESMEDT, die verschijnt voor verzoeker, van advocaat J.F.-DE BOCK, die verschijnt voor de eerste vertegenwoordiger van de verwerende partij, en van advocaat A. VASTERSAVENDTS, die verschijnt voor de tweede vertegenwoordiger van de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de auditeur-generaal;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Artikel 17bis van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming van het welzijn der dieren luidt als volgt :

> "§1. Het is verboden één of meer ingrepen bij een gewerveld dier te verrichten waarbij één of meerdere gevoelige delen van het lichaam worden verwijderd of beschadigd.
> §2. Het bepaalde in § 1 is niet van toepassing op :
> 1° ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat;
> 2° ingrepen die op grond van de wetgeving inzake de dierenziekten bestrijding verplicht zijn;
> 3° ingrepen met het oog op het nutsgebruik van het dier of op de beperking van de voortplanting van de diersoort. De Koning stelt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de lijst van deze ingrepen vast en bepaalt de gevallen waarin en de wijze waarop die ingrepen mogen worden uitgevoerd".

1.2. Het bestreden besluit, genomen op de gezamenlijke voordracht van de minister van Volksgezondheid en de minister van Landbouw en na advies van de ministerraad, bepaalt, ter uitvoering van artikel 17bis, § 2, 3° van de wet, welke ingrepen worden toegelaten met het oog op het nutsgebruik van het dier of op

de beperking van de voortplanting van de diersoort. Het stelt ook artikel 17bis van de wet in werking.

Het besluit is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 4 juli 2001. Het heeft uitwerking vanaf 1 oktober 2001.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij de ontvankelijkheid van de vordering betwist; dat zij, op het procedurele vlak, stelt dat niet blijkt dat verzoeker een annulatieberoep heeft ingediend en dat hij een afschrift van de bestreden akte bij zijn verzoekschrift heeft gevoegd; dat zij voort het belang van verzoeker in vraag stelt doordat de schorsing van het bestreden besluit niet betekent dat ook het wettelijk verbod om ingrepen te doen verdwijnt en, subsidiair, doordat hij alleen een belang aantoont bij het bestrijden van de beslissing om de staartamputatie (caudotomie) bij paarden niet in de lijst van toegelaten ingrepen op te nemen;

2.2. Overwegende dat verzoeker tezamen met de vordering tot schorsing een verzoekschrift heeft ingediend waarbij hij de vernietiging vordert van het bestreden besluit; dat hij bij zijn vordering ook een kopie heeft gevoegd van het Belgisch Staatsblad waarin het bestreden koninklijk besluit is bekendgemaakt;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat hij landbouwer is en 14 Belgische Trekpaarden bezit die hij gebruikt op zijn bedrijf of opleidt; dat hij zich beijvert om, in het kader van die bedrijvigheid, de caudotomie voort te kunnen toepassen; dat, aangezien het bestreden besluit ook een bepaling bevat waarbij het door artikel 17bis van de wet van 14 augustus 1986 ingestelde verbod om ingrepen te verrichten in werking wordt gesteld, verzoeker met de schorsing van het bestreden besluit wel degelijk kan verkrijgen dat caudotomie voorlopig niet meer verboden is; dat zulks hem een voldoende belang verleent bij het bestrijden van het koninklijk besluit van 17 mei 2001 in zijn geheel;

3. Overwegende dat overeenkomstig artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

3.1. Overwegende dat verzoeker in een enig middel de schending aanvoert van het gelijkheidsbeginsel doordat het bestreden besluit alle paardenrassen op dezelfde wijze behandelt terwijl "het nutsgebruik van het Belgisch Trekpaard zich duidelijk onderscheidt van alle andere paardenrassen" en doordat caudotomie wel nog toegelaten wordt bij honden, schapen en varkens; dat hij ook de schending aanvoert van het evenredigheidsbeginsel; dat hij het middel als volgt toelicht: door de staartamputatie te verbieden kan het Belgisch Trekpaard, gemend met een kordeel, niet meer gebruikt worden "voor zijn fundamenteel nutsgebruik in de landbouw" terwijl het precies met dat doel veredeld werd; voor caudotomie bij honden bevat het bestreden besluit een overgangsperiode; caudotomie bij schapen en bij varkens wordt wel nog toegelaten, hoewel in die gevallen alleen een probleem van behuizing opgelost moet worden en er dus geen sprake is van een absolute noodzaak; volgens professoren bestaan er, naast nutsfactoren, ook hygiënische redenen die voor caudotomie pleiten; het bestreden verbod wordt hoofdzakelijk door "gevoelsmatige en ethische argumenten" onderbouwd;

3.2.1. Overwegende dat de eerste vertegenwoordiger van de verwerende partij daarop antwoordt wat volgt: verzoeker toont niet aan dat het Belgisch Trekpaard zich van andere paardenrassen onderscheidt en dat er voor een afwijking op het algemeen caudotomieverbod een objectief criterium bestaat; verzoeker toont niet aan dat het onmogelijk is "om trekpaarden met een lange staart in de landbouw te gebruiken", dat het mennen alleen mogelijk is met een enkelvoudig kordeel of dat het rijden met een paard op de openbare weg het verkeer onveiliger zal maken omdat het kordeel verstrikt kan geraken in de lange staart van het paard en in die zin wordt het nutsgebruik van het trekpaard door het ingestelde caudotomieverbod niet belemmerd; integendeel, uit "onderzoeken, adviezen van deskundigen en informatie" blijkt dat een trekpaard ook met dubbelvoudig leidsel kan gemend worden zowel voor het verrichten van landbouwwerk als voor verplaatsingen, in het buitenland -waar reeds een caudotomieverbod bestaat- worden trekpaarden die weinig of niet van het Belgisch Trekpaard verschillen gemend voor de landbouw en voor het rijden met kar en in landen waar het verbod recentelijk is ingevoerd -Nederland en Frankrijk- is geen noemenswaardige vermindering van het fokken van trekpaarden vastgesteld; in ieder geval is de bestreden maatregel gericht op het welzijn van de dieren in het kader van de Europese en de nationale regelgeving en is er een evenredig verband tussen het beoogde doel en de aan fokkers en boeren opgelegde gedragswijziging op het stuk van de africhtingsmethodes en de wijze van mennen;

Overwegende dat dezelfde partij voort stelt dat het aangevoerd onderscheid tussen trekpaarden en honden, schapen en varkens berust op objectieve criteria : de markt van honden -waar het verbod van staartamputatie niet onmiddellijk ingaat- is groter dan die van trekpaarden, hij is meestal gericht op landen waar geen caudotomieverbod bestaat en hij heeft ook andere eigenschappen in die zin dat het element "gezelschapsdier" er nadrukkelijker aanwezig is zodat modegebonden elementen er een grotere rol spelen; hondenfokkers moeten, om te beletten dat zij hun fokdieren moeten doden wegens de geringer wordende belangstelling voor de betrokken rassen wiens staart nu nog geamputeerd wordt, de mogelijkheid krijgen hun bedrijvigheid aan de markt aan te passen en daarvoor is een overgangsperiode ingevoerd die overeenstemt met "de gemiddelde voort-plantingsperiode van de fokteef"; voor varkens bestaat er een Europese regelgeving die gericht is op de verbetering van de fokomstandigheden; caudotomie bij schapen, wier fysiologie verschilt van die van het paard, is verantwoord voor het welzijn van het dier en voor de voortplanting;

3.2.2. Overwegende dat de tweede vertegenwoordiger van de verwerende partij opmerkt dat de regeling geldt voor alle paarden, dat de vergelijking met schapen en varkens niet opgaat en dat de vereiste om op economische wijze aan landbouw te doen, noch de handel en de uitvoer van trekpaarden niet "bovenmatig belet (wordt)" door het bestreden besluit;

3.3.1.1. Overwegende, wat de aangevoerde schending van het gelijkheidsbeginsel betreft, dat verzoeker binnen de diersoort van de paarden een gedifferentieerde behandeling van het Belgisch Trekpaard nastreeft; dat hij het onderscheidingscriterium tussen het "Belgisch Trekpaard" en "alle andere paardenrassen" legt in het "nutsgebruik" dat het Belgisch Trekpaard heeft, waarmee hij doelt op de dienstigheid voor en het gebruik van die paardensoort in de landbouw;

Overwegende dat de verwerende partij niet betwist dat "het Belgisch Trekpaard" een afzonderlijk paardenras is met eigen kenmerken; dat zij wel betwist dat dit ras dermate van de andere paardenrassen verschilt dat een gedifferentieerde behandeling verantwoord is;

3.3.1.2. Overwegende dat verzoeker betoogt dat de bestreden maatregel eraan in de weg zal staan dat het Belgisch Trekpaard, dat gemend wordt met een

kordeel, nog gebruikt zal kunnen worden in de landbouw, hoewel het daarvoor nochtans bijzonder geschikt is; dat uit zijn betoog ter terechtzitting opgemaakt kan worden dat het mennen van een Belgisch Trekpaard, wiens staart niet geamputeerd is, moeilijker zal worden omdat het paard met zijn staart het kordeel kan klemmen waardoor het onbestuurbaar wordt;

3.3.1.3. Overwegende dat de Raad van State vaststelt dat verzoeker een uitzondering op het verbod van amputatie wenst te verkrijgen ten voordele van een bepaald paardenras, het Belgisch Trekpaard, maar dat hij het criterium van onderscheid tussen dat ras en de andere paardenrassen legt in de functie die dat paard had en nog heeft; dat verzoeker evenwel niet duidelijk maakt dat dit criterium pertinent is, in die zin dat uit de nota met opmerkingen van de verwerende partij blijkt dat er nog andere rassen van trekpaarden bestaan, zoals "de Franse 'Percheron', de Engelse "Shire", de Duitse "Koudbloed" en de "Hollandse of Deense trekpaarden" waarover verzoeker geen standpunt inneemt; dat, in de veronderstelling dat het verzoekschrift derwijze gelezen kan worden dat verzoeker op basis van een functioneel criterium een onderscheiden behandeling nastreeft voor trekpaarden in het algemeen, hij in ieder geval de door hem beoogde categorie die een uitzonderingsregeling verdient niet duidelijk aflijnt; dat hij trouwens ook niet betwist dat, in de omringende landen, het verbod om paardenstaarten te amputeren geldt voor alle paarden, inbegrepen de paarden die daar als trekpaard bekend staan en dus in de landbouwsector actief kunnen zijn;

3.3.2. Overwegende dat verzoeker het gelijkheidsbeginsel ook geschonden acht in de mate dat het bestreden besluit bij andere diersoorten wel nog staartamputaties toelaat -bij honden, ooien en varkens-; dat hij evenwel niet aantoont in welk opzicht de situatie van die verschillende soorten dieren gelijk is, terwijl de verwerende partij wijst op een aantal criteria die, wegens hun specifieke finaliteit, een verschillende behandeling lijken te kunnen verantwoorden zoals, wat de caudotomie bij ooien betreft, het welzijn van het dier en het vergemakkelijken van de voortplanting, wat de caudotomie bij varkens betreft, de gedraging van de varkens in bepaalde fokomstandigheden en, wat de overgangsbepaling voor de caudotomie bij honden betreft, de bijzondere omstandigheden van de desbetreffende -modegebonden- markt en de normale vruchtbare leeftijd van de fokdieren; dat verzoeker ter terechtzitting geen gegevens heeft voorgelegd die moeten doen twijfelen aan de feitelijke juistheid of de pertinentie van die verantwoordingscriteria;

3.3.3. Overwegende dat het middel, gesteund op de schending van het gelijkheidsbeginsel, in geen van zijn onderdelen ernstig is;

3.4.1. Overwegende dat verzoeker van oordeel is dat het verbod van staartamputatie bij het Belgisch Trekpaard een kennelijk onredelijke maatregel is doordat de verwerende partij daarmee het nutsgebruik van het Belgisch Trekpaard volkomen negeert zodat de maatregel dienvolgens een arbitrair karakter heeft met enkel ideologische motieven als grondslag;

3.4.2. Overwegende dat uit het aan de Raad van State voorgelegde administratief dossier blijkt dat de verwerende partij zich bij verschillende wetenschappers in binnen- en buitenland terdege geïnformeerd heeft over de verschillende aspecten van de caudotomie bij paarden en dat zij ook bekend was met de motieven die de voor- en tegenstanders van het blokstaarten bij paarden die in de landbouw worden gebruikt, tot staving van hun tegengesteld standpunt aanvoerden, ook op het vlak van het nutsgebruik, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de brief van 28 december 2000 van professor P. DEPREZ van de vakgroep interne geneeskunde van de grote huisdieren van de Universiteit Gent, waarin een genuanceerd standpunt wordt ingenomen over de caudotomie om utilitaire redenen, die wordt gezien als een handigheid om "het dagelijks opvlechten of vastbinden van de staart (overbodig te maken)"; dat aldus de minister van Volksgezondheid en de minister van Landbouw, die het bestreden besluit samen hebben voorgedragen, geen kennelijk onredelijk gebruik hebben gemaakt van hun discretionaire bevoegdheid door, inzonderheid in het licht van een wettelijke bepaling die in beginsel elke verwonding van dieren verbiedt, voor staartamputatie bij het Belgisch Trekpaard geen afwijkende regeling toe te staan; dat ook dat onderdeel van het middel niet ernstig is;

4. Overwegende dat verzoeker geen ernstige middelen aanvoert die de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit rechtvaardigen; dat de vordering om die reden verworpen wordt,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

<u>Artikel 2</u>.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten wordt uitgesteld..

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op eenentwintig januari 2000 en twee, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

V. WAUTERS. **J. DE BRABANDERE.**